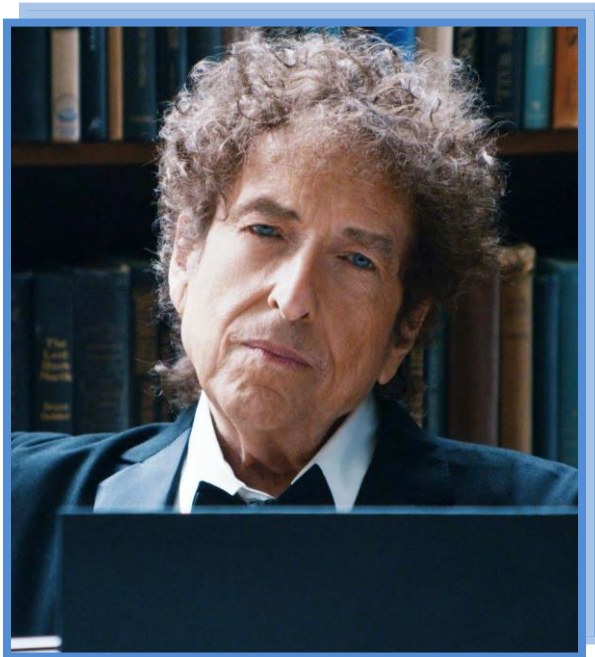
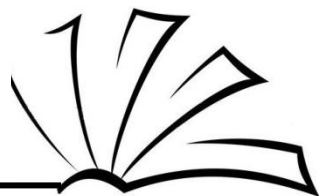

*Серія «Лауреати
літературних премій»*

Боб Ділан

Лауреат Нобелівської премії-2016

Бібліографічний список

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія: Лауреати літературних премій

Боб Ділан
Лауреат Нобелівської премії-2016

Бібліографічний список

м. Запоріжжя
2016

УДК 016:821.111(73)
ББК 91.9:83.3(7=Сое)6
Д46

Д46 **Боб Ділан – лауреат Нобелівської премії–2016** : бібліографічний список / КЗ «ЗОУНБ» ЗОР, Відділ наукової інформації та бібліографії ; [уклад. М. Маслова]. – Запоріжжя : [ЗОУНБ], 2016. – 28 с. – (Лауреати літературних премій).

*Я вважаю себе передусім поетом,
а потім музикантом.*

Боб Ділан

Боб Ділан (справжнє ім'я Роберт Аллен Ціммерман) – американський співак, композитор, поет і гітарист, музика якого вплинула на творчість величезної кількості композиторів-піснярів. Ікона музичного стилю й символ часу. Володар премій «Греммі», «Золотий глобус» та «Оскар», лауреат спеціальної Пулітцерівської премії (2008) та Нобелівської премії з літератури (2016). Найтитолованіший митець в історії масової культури.

Народився майбутній музикант 24 травня 1941 року у містечку Дулут (штат Міннесота, США) в сім'ї євреїв-емігрантів Абрахама Ціммермана та Беатриси Стоун. Його дідусь і бабуся по лінії батька були змушені тікати з Одеси від єврейських погромів у 1905 році.

З дитинства Роберт постійно слухав музичні радіопередачі з записами блюзів, особливо йому подобалась фолк-музика Хенка Вільямса і Вуді Гатрі. На початку свого музичного становлення більша частина репертуару Ділана складалася саме з композицій Гатрі. Згодом він опанував ази гри на гітарі, а його улюбленим інструментом стала губна гармоніка. У 10 років написав свої перші вірші. Ще під час навчання у середній школі він виступав у складі різних колективів, виконуючих народну музику в кафе і барах. Після вступу до Університету Міннесоти (1959) не припиняв свої музичні заняття. Саме під час навчання в університеті Боб вирішує стати професійним музикантом.

За свою кар'єру співак користувався декількома псевдонімами, але основним, під яким його знає весь світ, став Боб Ділан, де прізвищем стало ім'я улюбленого поета Ділана Томаса (що сам Ділан з деякого часу заперече).

У лютому далекого 1962 року побачив світ його перший альбом «Bob Dylan», який складався, за виключенням двох власних робіт, із переспівів композицій класичного фолк- і блюз-репертуару. Наступний альбом «The Freewheelin' Bob Dylan» вже містив значну кількість власних «протестних» пісень із політичним підтекстом і згодом досяг «платинового» статусу.

Влітку 1965 року виходить перший повноцінний рок-

альбом «Highway 61 Revisited», революційний заряд якого протягом кількох років впливав на світ рок-музики. Статті з аналізом текстів Ділана почали з'являтися в серйозних літературних журналах. У 2004 році пісня із згаданого альбому «Like a Rolling Stone» очолила складений за опитуванням журналу «Rolling Stone» список 500 найкращих пісень усіх часів.

3 липня 1966 року, після мотоциклетної аварії, Ділан певний час живе відлюдником, експериментуючи з жанрами і звучанням, а в грудні 1967 року з'являється студійний запис альбому «John Wesley Harding», в якому музикант синтезує кантрі та рок-музику, об'єднавши їх у нову течію - кантрі-рок. Після цього Боб переїжджає до Нешвілла, «столиці кантрі». Там він змінює манеру виконання й навіть тембр голосу, щоб записати разом із Джоні Кешем новий альбом «Nashville Skyline» (1969).

Наприкінці 1970-х – на початку 1980-х років в альбомах Ділана починають переважати пісні, присвячені релігійній тематиці, а також негативному ставленню до проституції та порнографії. Багато хто сприйняв цей факт як святенництво.

У 1985 році Боб Ділан чи не першим із західних рокерів виступив у Радянському Союзі. Але після провалу амбітного, створеного спільно з іншими зірками, диску «Under the Red Sky» (1990) більше семи років не зробив жодного запису.

Восени 1997 року виконавець відвідав Болонью, де Папа Римський виголосив перед двохтисячним натовпом проповідь, побудовану на тематиці пісні Боба Ділана «Blowin' in the Wind», а у грудні президент Білл Клінтон нагородив його відзнакою Центру Кеннеді. У кінці того ж року співак випустив перший за минуле десятиліття збірник нових композицій «Time Out of Mind», який отримав три нагороди «Греммі», у т. ч. у найпрестижнішій номінації «Альбом року» (1998).

11 вересня 2001 року виходить 31-й альбом Боба Ділана «Love and Theft», який у 2010 році за результатами голосування Newsweek отримує друге місце в номінації «Кращий альбом десятиріччя».

29 серпня 2006 року відбувся реліз альбому «Modern Times», що завершив трилогію, розпочату «Time Out of Mind» та продовжену «Love and Theft». Альбом посів першу сходинку в Billboard 200.

У 2012 році виходить 33-й альбом «Tempest», який уміщує в собі різноманітність як музичних жанрів, так і тем: від історії катастрофи «Титаніка» до ностальгічної присвяти Джону Леннону. Альбом високо оцінили музичні критики. Того ж року президент США Барак Обама, для якого музикант – улюблений поет, нагородив його однією із вищих цивільних нагород Америки – «Президентською медаллю Свободи». У своєму виступі під час церемонії нагородження Обама сказав: «Немає більшого майстра в історії американської музики, ніж Ділан, артиста, що по-новому визначив не тільки звук, який несе музика, а й послання, яке глибоко переживають люди» [41, с. 50].

Незвичайний для Боба Ділана альбом «Shadows in the Night» (2015) містить кавери пісень Френка Сінатри. У березні 2016 стало відомо, що готується ще один студійний альбом каверів «Fallen Angels».

Наразі у доробку живої легенди рок-музики 35 студійних та 13 концертних альбомів [53, с. 49], які розійшлися 110-мільйонними тиражами, що робить його одним із найуспішніших музикантів сучасності.

У 1973 році Ділан дебютував у кіно, зігравши у фільмі «Пет Герретт і Біллі Кід» та написавши для нього гімн «Knockin' on Heaven's Door». Згодом ця пісня увійшла до золотого фонду рок-музики та переспівувалася багатьма виконавцями – від Боба Марлі та Роджера Уотерса до U2, Guns N' Roses та Avril Lavigne. Боб сам зняв два фільми: документальну хроніку власних гастролів «З'їш документ» (1972) та п'ятигодинну драму «Реналдо і Клара» (1978). Також Ділан (під псевдонімом «Сергей Петров») і Ларрі Чарльз написали сценарій до фільму «Шоу століття» (2003).

У 2000 році Ділан отримав кінопремії «Оскар» і «Золотий глобус» за нову пісню «Things Have Changed», написану до фільму «Вундеркінди».

Боб Ділан – не лише великий музикант та популярний поет, а ще й талановитий художник, виставки якого з величезним успіхом проходять у США та Європі. Деякі роботи манерою письма нагадують імпресіоністів і постімпресіоністів. Боб Ділан працює акриловою фарбою по полотну, швидко наносячи мазки, оригінально й образно, і роботи, що з'являються з-під його руки,

вражають тонким і глибоким змістом.

Створені на основі малюнків та ескізів, зроблених у 1989-1992 роках, картини Ділана візуально повторюють стилістичні ознаки Боба Ділана – музиканта й письменника.

Критики відзначають, що в останніх живописних роботах Ділана зображення припускають різні інтерпретації – у кожній власне саяво й напівпрозорі кольори, що випромінюють дуже емоційний заряд, і ці картини – кульмінація всього, що Ділан зробив у кар’єрі художника.

У квітні 2008 року творчість Ділана була відзначена Пулітцерівською премією «за визначний вплив на популярну музику й американську культуру за допомогою ліричних композицій виняткової поетичної сили», не дивлячись на те, що в 2007 році письменник і журналіст Сем Літ у публікації для газети «The Telegraph» критично писав про Боба Ділана як поета. Автор статті наголошував, що фанати Ділана не беруть до уваги відмінностей між написанням поезії, у високому розумінні цього слова, і створенням пісень, які належать до масової культури. А ключова відмінність полягає в тому, що внутрішня музика поетичного тексту не потребує музики зовнішньої. Але, як зазначає український літературознавець Дмитро Дроздовський, сьогодні для творчості немає потреби в точному поділі, тож є підстави говорити про різні види творчості як про зміщені площини, а не як про паралельні світи. Не варто забувати і про найважливіший спосіб визначення поета - його самовизначення [22, с. 14].

Боб Ділан багаторазово стверджував: «По-перше, я поет, а по-друге, музикант». У віршах Ділана оригінально й органічно поєднується майстерність рими й ритму. Близькі йому й суто професійні нарративні прийоми, зокрема, уміння розповідати історії різних людей. Ліричних героїв тут чимало, як і цікавих тем: від війни та соціальної несправедливості до стосунків між чоловіком і жінкою, екзистенційних питань... Ділан - інтертекстуальний та інтермедіальний. У текстах виконавець згадує попередників і сучасників, говорить про них і в інтерв'ю, і у спогадах. Тут і Джеймс Джойс і Т. С. Еліот, і поети-бітники, і класики на кшталт Жуля Верна, Герберта Веллса. Боб Ділан пише композиції, в яких поєднуються рок, фолк, кантрі, госпел.

Музичні жанри впливають не тільки на манеру виконання, а й безпосередньо на літературну форму: мову, стиль, ритм. Простенькі, незугарні, часто естетично непретензійні твори Боба Ділана позначені особливою категорією — «художньою виразністю», але при цьому вони ліричні, прості, легко запам'ятовуються.

«Тарантул» - єдиний експериментальний роман Боба Ділана про жах та хаос сучасного життя, написаний протягом 1965-1966 років, був виданий у 1971-му році. У творі автор використав літературний прийом, відомий як «потік свідомості». Книга наповнена витонченою грою сенсів та вражає трагічністю світосприйняття. Відразу після виходу роман отримав негативні відгуки літературних критиків. А у 2003 році в рейтингу «п'яти самих незрозумілих речень із книг, написаних музикантами», опублікованому на сторінках журналу «Spin», речення із книги Ділана зайняло перше місце. Вже після виходу роману Боб Ділан говорив, що у нього не було серйозного наміру написати книгу, що це була не його ідея – у більшій мірі вона належала Альберту Гроссману, його колишньому менеджеру. Проте, попри розгромні рецензії критиків, твір знайшов своїх шанувальників, перевидавався декілька разів англійською, а також був перекладений російською, португальською, французькою, хорватською мовами. Напевно, не через свої художні якості, а через ім'я автора, через культовість і міф, до якого автоматично потрапляє кожний переклад творів Ділана, яким би слабким не був оригінал [24, с. 210].

У жовтні 2004 року відбулась презентація першої частини автобіографії Ділана «Хроніки». Автор зізнався, що ця книга – єдина можливість хоч що-небудь про нього довідатися. Це збірник, як казав сам Ділан, «доволі щирих мемуарів-медитацій». Він розповідає про роки, проведені у Нью-Йорку до початку роботи над першою платівкою, про своє усамітнене життя у Вудстоці та про те, що відбувалося в кінці 60-х, про дискомфортні для нього 80-ті, про диск 1987 року «Oh Mercy». У книзі немає відомостей про захоплення співака наркотиками, про його дружин та коханок... І хоча осилити всю книгу достатньо важко (для цього треба бути великим прихильником автора), сам Ділан не надто переймається з цього приводу: «Цілком можливо, що не всі

зможуть дочитати її до кінця. Але це і не головне. Коли я писав книгу, я знову згадував все своє життя. Що, взагалі-то, і було потрібним» [11, с. 27].

Крім цього Боб Ділан опублікував книжку віршів у прозі, а скоро має побачити світ другий том його мемуарів.

У 2016 році Нобелівський комітет обрав того, кого без перебільшення можна назвати «зіркою» маскультури, «за творення нових форм поетичного вираження в межах великої традиції американської пісні». Зрозуміло, чому рішення Нобелівського комітету викликало дискусії. І справді, нагороджено нетипового літератора, який став відомим не через суто літературні твори. До речі, він уже кілька років номінувався на Нобелівську премію з літератури, але його нинішнє досягнення однаково гідне захвату. Напевно, не тексти, а саме життєтекст Боба Ділана схилив думку Комітету до остаточного рішення. За його життям можна писати історію американської музики. Боб Ділан — людина, яка створила свій напрям в американській культурі. Як зазначила Сара Даніус, оголошуючи постанову Шведської академії, «Ділан – видатний поет, що далі провадить багату англомовну традицію, яка тягнеться від Мілтона і Блейка до сучасності, й інколи є дуже цікавим та оригінальним традиціоналістом. Він належить не тільки до письмової традиції, а й до усної, не тільки до красивого письменства, а й до популярної літератури» [41, с. 50].

Цьогорічне нагородження вводить до сучасного літературного канону тексти маскультури, рок-культури, тексти, які перетворили андеграундне і маргінальне на культове у США.

Дмитро Дроздовський з цього приводу написав так: «Рок-поезія – не антипод філософській або інтимній ліриці, а продукт певного часу, який нині спромігся на свою маленьку канонізацію в історії Нобелівської премії XXI століття. Ба й викликавши чимало дискусій і подивувань серед літературно небайдужих людей» [24, с. 213].

Боб Ділан – людина епохи. Про нього знімали і знімають біографічні художні та документальні фільми, серед яких «Немає шляху назад» Мартина Скорсезе.

ТВОРИ

1. Ділан Б. Лиш вітер тобі відповідь : вірш // Всесвіт. – 2011. - № 11/12. – С. 14.*
2. Ділан Б. «Ми не збиралися старіть...» : вибрані вірші / Боб Ділан ; з англ. пер. Микола Байдюк // Всесвіт. – 2016. - № 9-10. – С. 7-21.*
3. Ділан Б. Тарантул : роман / Боб Ділан. - М. : Улісс, 1991. – 140 с.
4. Ділан Б. Тарантул = Tarantula : роман / Боб Ділан ; [пер. с англ. М. Немцова]. - М. : Ексмо, 2003. - 191 с.
5. Ділан Б. Хроніки = Chronicles. Т. 1 / Боб Ділан ; [пер. с англ. М. Немцова]. - М. : Ексмо, 2005. - 381, [1] с.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ТВОРЧІСТЬ

6. Авдеева Г. А. Ономастическая игра как реализация аллюзивного принципа языковой игры в художественном тексте: на примере «Уездного города N» М. Науменко : [в т. ч. связь со стихотворением Боба Дилана «Desolation Row»] / Г. А. Авдеева // Урал. філол. вестн. Серия: Психолінгвістика в освітанні. - 2014. - № 2. - С. 30-37. - Сведения доступны также в Интернете: <http://cyberleninka.ru/article/n/onomasticheskaya-igra-kak-realizatsiya-allyuzivnogo-printsipa-yazykovoy-igry-v-hudozhestvennom-tekste-na-primere-uezdnogo-goroda-n-m>.
7. Байдюк М. «Боба Ділана перекладав лише в АТО. Дев'ять віршів за дев'ять місяців» [Електронний ресурс] : [журналіст Микола Байдюк про знайомство з творчістю Б. Ділана та процес перекладу його пісень українською / інтерв'ю провела Ірина Андрейців] // Директор медіа : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://detector.media/infospace/article/119993/2016-10-25-mikola-baidyuk-boba-dilana-perekladav-lishe-v-ato-devyat-virshiv-za-devyat-misyatsiv/>. – Назва з екрану.
8. Боровський О. Поезія має лунати голосно. Вперше в історії Нобелівська премія з літератури дісталася рок-виконавцю

---

* Видання є у фондах ЗОУНБ

- [Бобу Ділану] // Україна молода. – 2016. – 18 жовт. (№ 131). – С. 7.*
9. Бочаров Д. Не думайте дважды... : [творчество Боба Дилана] / Денис Бочаров // Classic Rock. – 2004. - № 1/2. – С. 80.*
  10. Вик К. Боб Дилан: достучаться до небес / Ксения Вик // Арт-мозаика. – 2016. - № 20. – С. 6-7.*
  11. Гилмор М. Смотри Боба : [Боб Дилан выпустил книгу воспоминаний «In Chronicles Volume I», которую предложили экранизировать] // Микал Гилмор // Rolling Stone. – 2005. - № 2. – С. 26-27.*
  12. Гончарук О. Боб Дилан уже вторую неделю не реагирует на Нобелевку // КП в Украине. Запорож. вып. – 2016. – 25 окт. (№ 236). – С. 8.*
  13. Григорьева О. В. Метафорическое представление социальных проблем в контркультурной рок-лирике США и СССР : [в т. ч. в творчестве Боба Дилана («With God on Our Side»)] / О. В. Григорьева // Политическая лингвистика. - 2008. - № 26. - С. 132-137. - Сведения доступны также в Интернете: <http://cyberleninka.ru/article/n/metaforicheskoe-predstavlenie-sotsialnyh-problem-v-kontrkulturnoy-rok-lirike-ssha-i-sssr>
  14. Даффи Д. Боб Дилан - что в нем особенного? [Электронный ресурс] / Джонатан Даффи // BBC Русская служба : сайт. – Электрон. дан. – Режим доступа: http://news.bbc.co.uk/hi/russian/entertainment/newsid_4284000/4284916.stm. – Загл. с экрана.
  15. Дилан Боб : [кратк. биогр. сведения] // Большая энциклопедия : в 62 т. / глав. ред. С. А. Кондратов. – М. : Терра, 2006. – Т. 15: Денен – «Домострой». - С. 315.*
  16. Боб Дилан [Электронный ресурс] : [биогр. данные] // Википедия : свободная энциклопедия : сайт. - Электрон. дан. - Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Боб_Дилан. - Загл. с экрана. - Послед. ред.: 14.11.2016. - Дата посещения: 30.11.2016.
  17. Дилан Боб : [кратк. сведения о творчестве] // 1000 псевдонимов / Андрей Краснящих, Константин Беляев ; [худ.-оформ. Л. Д. Киркач]. – Харьков : Фолио, 2003. – С. 142-143.*
  18. Боб Ділан не приїде за Нобелівською премією // Укр. літ. газ. – 2016. – 25 листоп. (№ 23). - С. 7.

19. Боб Ділан про Нобелівську премію: «Цього не передати словами» [Електронний ресурс] : [лауреат Нобелівської премії з літератури 2016 року не зміг бути присутнім на церемонії нагородження] // BBC Україна : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/ukrainian/other-news-38284436>. – Назва з екрану.
20. Дилан Б. «У меня не было времени спросить себя: «А мои песни — это литература?». Нобелевская речь Боба Дилана [Электронный ресурс] // Meduza : сайт. – Электрон. дан. - Режим доступа: <https://meduza.io/feature/2016/12/11/u-menyu-ne-bylo-vremeni-sprosit-sebya-a-moi-pesni-eto-literatura>. – Загл. с экрана.
21. Дроздовський Д. «Бо часи, вони ж міняються...»: Боб Дилан як літературний не-формат [Електронний ресурс] // Друг читача : сайт. – Електрон. дані. - Режим доступу: <http://vsiknygu.net.ua/person/46921/>. – Назва з екрану.
22. Дроздовський Д. Боб Ділан: «Не блокуйте нам вхід» // Дзеркало тижня. – 2016. - 22 жовт. (№ 38/39). – С. 14.*
23. Дроздовський Д. Боб Ділан: «Не блокуйте нам вхід» [Електронний ресурс] / Дмитро Дроздовський // ZN,UA : сайт. – Електрон. дані. - Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/CULTURE/bob-dilan-ne-blokuyte-nam-vhid_.html. – Назва з екрану.
24. Дроздовський Д. «У нього душа літає у вітрі...»: Боб Дилан – новий Нобелівський лауреат із літератури // Всесвіт. – 2016. - № 9/10. – С. 208-214.*
25. За що Боб Ділан отримав Нобелівську премію з літератури, і чому його так ненавидять у соцмережах [Електронний ресурс] // Телекритика : сайт. – Електрон. дані. - Режим доступу: <http://ua.telekritika.ua/culture/za-scho-bob-dilan-otrimav-nobelivsku-premiyu-z-literaturi>. - Назва з екрану.
26. Патерсон К. Перший рок-музикант, що отримав Нобеля [Електронний ресурс] : [Боб Ділан] / Колін Патерсон // BBC Україна : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/society/2016/10/161013_bob_dylan_nobel_ko. – Назва з екрану.
27. Поэзия : [упоминается Боб Дилан как представитель фолк-направления] // История зарубежной литературы XX века :

- учеб. для студентов вузов / [О. Ю. Анцыферова, Т. В. Балашова, Л. П. Башмакова и др.] ; под ред. Л. Г. Михайловой, Я. Н. Засурского ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Фак. журналистики. - М. : Проспект, 2003. - С. 440-449.*
28. Кан А. Боб Дилан: магия и простота рок-Мафусаила [Электронный ресурс] / Александр Кан // BBC Русская служба : сайт. – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://www.bbc.com/russian/features-37646062>. – Загл. с экрана.
  29. Кумир Стіва Джобса з українським корінням: хто такий Боб Ділан [Електронний ресурс] // Радіо 24 : сайт. – Електрон., фото, відео данні. – Режим доступу: https://radio24.ua/kumir-stiva-dzhobsa-z-ukrayinskim-korinnyam-hto-takij-bob-dilan_n102445. – Назва з екрану.
  30. Кутинов А. Боб Дилан: император пурги / Александр Кутинов // Кино парк. – 2001. - № 6. – С. 50-51.*
  31. Кутинов А. Боб Дилан. Рациональный миф / Александр Кутинов // Stereo&Video. – 2002. - № 1. – С. 118-120.*
  32. Леви Б.-А. Награда нашла героя : [о лауреате Нобел. премии по литературе Бобе Дилане] // Новое время страны. – 2016. - № 39. – С. 76.*
  33. Летэм Д. Бобовые побеги : [о взглядах Боба Дилана на творчество и музыку] / Джонатан Летэм // Rolling Stone. – 2006. - № 11. – С. 74-77.*
  34. Лу П. Боб Дилан: роковой просчет : [женщины в жизни музыканта] / Пэгги Лу // Караван историй. – 2001. - № 11. – С. 76-94.*
  35. Лухтин Л. Боб Дилан. Новые времена / / Леонид Лухтин // Stereo&Video. – 2007. - № 7. – С. 110-113 ; № 8. – С. 98-101.*
  36. Меньшиков В. Dylan Bob // Энциклопедия рок-музыки / В. Меньшиков. – Ташкент : Узбекистон, 1992. – С. 108-109.*
  37. Налоев А. Боб Дилан: «Нет ничего опасней немоты...» : [о творчестве амер. поэта, певца и композитора Б. Дилана] // Сов. культура. – 1981. – 26 июня. – С. 7.*
  38. Нефедов И. В. Имена собственные и их роль в создании смысловой многомерности рок-текста : [«Уездный Город N» Майка Науменко, в т. ч. его связь со стихотворением Боба Дилана «Desolation Raw»] / Нефедов И. В. // Русская рок-

- поэзия: текст и контекст. - 2007. - № 9. - С. 68-76. - Сведения доступны также в Интернете: <http://cyberleninka.ru/article/n/imena-sobstvennye-i-ih-rol-v-sozdanii-smyslovoy-mnogomernosti-rok-teksta>.
39. Нобелівську премію з літератури отримав музикант [Боб Ділан] // Школа. – 2016. - № 11. – С. 86.*
  40. Нуриев В. А. Непрозрачность аллюзии как проблема современного читателя (на материале английского и французского языков) : [в т. ч. на примере «Blonde on Blonde» Боба Дилана] / В. А. Нуриев // Научные ведомости БелГУ. Серия: Гуманитарные науки. - 2012. - № 24 (143). - С. 88-95. – Сведения доступны также в Интернете: <http://cyberleninka.ru/article/n/neproзраchnost-allyuzii-kak-problema-sovremennogo-chitatelya-na-materiale-anglijskogo-i-frantsuzskogo-yazykov>.
  41. Онух. Mr. Tambourine Man / Онух // Укр. тиждень. – 2016. – 21-27 жовт. (№ 42). – С. 50.*
  42. Пока рокер спит, к нему Нобель идет : [амер. музыкант получил Нобелев. премию по литературе] // Сегодня. – 2016. – 18 окт. (№ 195). – С. 11.*
  43. Поліковська Ю. Нобелівську премію з літератури отримав Боб Ділан. Той самий [Електронний ресурс] / Юлія Поліковська // Zaxid.net : сайт. – Електрон. дані. - Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?nobelivsku_premiyu_z_literaturi_otrimav_bob_dilan_toy_samij&objectId=1406516. – Назва з екрану.
  44. Ребрина Л. Шоссе длиной в жизнь : [творчестве Боба Дилана] / Людмила Ребрина // Fuzz. – 2006. - № 11. – С. 60-63.*
  45. Роланд П. Боб Дилан // Рок и поп / П. Роланд. ; пер. с англ. О. Максименко. – М. : Фаир-пресс, 2003. – С. 98-102.*
  46. Романцова Б. Кто боится Боба Дилана? [Електронний ресурс] : [Нобелівську премію з літератури отримав амер. співак Боб Ділан] / Богдана Романцова // ЛітАкцент : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2016/10/17/hto-bojitsja-boba-dilana/>. – Назва з екрану.

47. Рудзицький А. Боб Ділан - поет, художник, музикант / А. Рудзицький // ART Ukraine. - 2010. - № 3 (16). - С. 16-17.*
48. Тарасова Д. За що музикант Боб Ділан отримав Нобелівську премію з літератури // Укр. літ. газ. – 2016. – 14 жовт. (№ 20). – С. 20.*
49. Улюра Г. Достукатись до небес. Нобеля з літератури отримав рок-музикант, чиїми словами проповідував Папа Римський [Електронний ресурс] : [Боб Ділан] / Ганна Улюра // Деловая столица : сайт. – Електрон. дан. - Режим доступа: <http://www.dsnews.ua/society/dostukatis-do-nebes-chomu-nobelya-z-literaturi-otrimav-13102016214000>. – Загл. с экрана.
50. Филатова Л. Как сказочная птица Феникс : [об амер. певце Б. Дилане] // Сов. культура. – 1991. – 25 мая (№ 21). – С. 14.*
51. Хижняк И. А. Коммерческий фольк-рок : [творчество Боба Дилана] // Парадоксы рок-музыки: мифы и реальность / И. А. Хижняк. – К. : Молодь, 1989. – С. 79-84.*
52. Хуттунен Т. «Сердце моё пахнет, как Невский Проспект»: к петербургской теме русской рок-поэзии : [в т. ч. образ Петербурга в «Уездном Городе N» Майка Науменко и связь песни с стихотворением Боба Дилана «Desolation Raw»] / Т. Хуттунен // Русская рок-поэзия: текст и контекст. - 2010. - № 11. - С. 59-64. - Сведения также доступны в Интернете: <http://cyberleninka.ru/article/n/serdtse-moyo-pahnet-kak-nevskiy-prospekt-k-peterburgskoy-teme-russkoj-rok-poezii>.
53. Чмигова О. Нобелівська премія 2016 року ламає стереотипи : [Боб Ділан – амер. співак, Нобелівський лауреат з літ. 2016 року] // Зарубіжна літ. – 2016. - № 11. – С. 6-7.
54. Янковская О. «Хроники» Дилана // Натали. – 2016. - № 12. – С. 48-53.*
55. Gates D. The book of Bob / D. Gates // Newsweek. - 2004. - № 42. - P. 61-63.*
56. Doruzka L. Bob Dylan // Panorama popularni hudby 1918/1978 / Lubomir Doruzka. – [Praga] : Mlada fronta, 1981. – S. 91-94.*
57. Riley T. Another side of Bob Dylan / T. Riley // World literature today. - 2005. - № 3-4. - P. 8-12.*

Вірші Боба Ділана в українських перекладах
(мову, стиль, пунктуацію перекладачів збережено)

Блюз

У нього душа літає у вітрі,
Він чує звуки небесних послань,
Шукає розраду десь в повітрі,
Відкриє досі невидиму грань...

Самотня гітара через плече,
Хриплий голос серед облуд,
Весь світ кудись у прірву несе,
А в нього свій магічний талмуд...

Акорди збираються в щільне кільце,
Щоб розбити нарешті стіну,
І завжди знайдеться красиве слівце,
Щоб збудити дрімаючих з сну...

Десь по дорозі до власного додому,
Можна сотні разів помилятися,
Набити на цьому велику оскому,
Та все ж нізащо, нізащо не здатись...

Переклад «Мандрівника» з ресурсів Інтернету

Лиш вітер тобі відповідь

Скільки доріг людині пройти,
щоб справді людиною стать?
І скільки голубка морів пролетить,
щоб берег свій відшукать?
І скільки снарядів іще рвонуть
і коли заборонять війну?
Лиш вітер тобі на це відповідь.
Лиш вітер тобі відповідь.
Скільки років потрібно горі –
зрости і розпасти на пил?
І скільки деяким людям рости,
щоб волі сягнуть, мов крил?

І скільки можна обріхувать світ,
вдаючи, що усе як слід?
Лиш вітер тобі на це відповідь.
Лиш вітер тобі відповідь.
Скільки треба вдивлятися увись,
щоб небо сягнуло в очу?
І скільки людині потрібно вух,
щоб в світі весь плач почуть?
І скільки смертей пережити вщерть,
щоб змірять людськую смерть?
Лиш вітер тобі на це відповідь.
Лиш вітер тобі відповідь.

Часи, вони ж міняються

Гей, збирайтеся люди,
Де б ви не були,
І погляньте, як води
Кругом прибули.
І погодьтесь, що скоро
Ви змокнете всі.
Доки сонце вам
Усміхається –
Далі треба пливти,
Щоб на дно не піти,
Бо часи, вони ж міняються...

Йдіть письменники, йдіть
Ясновидці пера.
І розплющуйте очі —
Це ваша пора!
І не кваптесь на висновки —
Все ж бо кипить;
Тут не важно, хто перший,
Хто ще біжить.
Переможений вчора
Переможе за мить,
Бо часи, вони ж міняються.

Йдіть сенатори, йдіть,
Відгукніться в одвіт.
Лиш не стійте у дверях,
Не блокуйте нам вхід.
Хто утратить розгін,
Той загрузне і квіт;
А на вулиці бій
Розгоряється.
Він струсне ваші стіни,
Розтопить, як лід,
Бо часи, вони ж міняються.

Йдіть батьки й матері,
З усього світу йдіть.
І не лайте, чого
Не змогли зрозуміть.
Ваші доньки й сини
Без команд вміють жити,
Ваша давня дорога
Кінчається.
Поможіть їм або
Із нової зйдіть,
Бо часи, вони міняються.

І межа пролягла,
І прокльони летять.
Хто повільний, той зможе
Моторнішим стать.
Так сучасне прийдеться
Минулим назвать;
Так порядок старий
Розпадається.
І хто перший,
Той буде останнім стоять,
Бо часи, вони ж міняються.

Господарі війни
Гей, владарі війни!

Ви, творці усіх мін,
Ви, творці усіх бомб,
Смертоносних машин.
Ви сховались між стін,
За письмові столи,
Я вас бачу наскрізь,
Де б ви всі не були.

Ви, що вмієте сіять
Лиш попіл-золу,
Ви зламали мій світ,
Наче ляльку малу.
Ви дали автомат
І послали вбивать,
А самі потікали,
Бо кулі свистять.

Ви навчилися у Юди
Мистецтва брехні:
«Можна виграти війну!»
Клянетесь ви мені.
Та я бачу наскрізь
Ваші очі й уми,
Немов бачу крізь воду,
Що стікає в ями.

І ви квапите інших –
Хай під кулі ідуть,
А ви дивитесь, як
Цифри смерті ростуть.
Ви сховались в маєтках,
А кров юнаків
Витікає в грязюку
Тисячами струмків.

Найжахливіший страх
Ви жбурнули усім –
Страх народжувать діток

В світі страшнім.
За загрозу дитині,
Яка ще й не жила,
Ви не варті, щоб кров
В ваших жилах текла.

Що я знаю насправді,
Щоб так говорить?
Ви скажете: молодий!
Ви скажете: вчися жить!
Та я знаю одно,
Хоч молодший за вас,
Сам Ісус би ніколи
Не пробачив би вас.

Є одне запитання,
Гроші можуть усе,
Чи вам куплять прощення?
О, ви вірите в це!
Та на смертному ложі
Не спасуть бариші,
Бо ніякі вам гроші
Не відкуплять душі.

І я вірю, що ви
Скоро всі помрете.
Я піду за труною
В це полудне бліде.
Я копатиму яму,
Я гукну: «Опускай!»
І нарешті я впевнюсь,
Що ви мертві. І край.

Проливний дощ скоро вдарить
А де ж ти бував, мій синку малий?
А де ж ти бував, улюблений мій?
Я лазив на двадцять імливих верхів'їв,
Я брів шістьома кривими дорогами,

Я дерся крізь нетрі семи темних пралісів,
Я був біля мертвих п'ятьох океанів,
Я виходив тисячі миль в пащі цвинтаря,
І проливний, і проливний, і проливний, і проливний,
І проливний дощ скоро вдарить.

А що ж ти бачив, мій синку малий?
А що ж ти бачив, улюблений мій?
Бачив я немовля і вовків кругом нього,
Бачив шлях із алмазів і нікого на ньому.
Бачив гілку суху, із якої кров капала,
Бачив зали, де кров з молотків цебеніла,
Бачив білу драбину, затоплену хвилями,
Бачив безліч промовців, язика в них поламані,
Бачив зброю і леза в руках малих підлітків,
І проливний, і проливний, і проливний, і проливний,
І проливний дощ скоро вдарить.

А що ж ти чув, мій синку малий?
А що ж ти чув, улюблений мій?
Я чув, як грім гуркотів застережливо,
Я чув гуркіт хвилі, що може втопити світ,
Я чув сто барабанщиків, їхні руки мигтіли,
Я чув шепіт мільйонів, ніхто їх не слухав,
Я чув стогін голодного й сміх надовкола,
Я чув пісню поета, що вмер у канаві,
Я чув плач, то був клоун на темній алеї,
І проливний, і проливний, і проливний, і проливний,
І проливний дощ скоро вдарить.

А що ж ти зустрів, мій синку малий?
Кого ж ти зустрів, улюблений мій?
Я зустрів малюка біля мертвого поні,
Я стрів білого пана, що гуляв з чорним псом,
Я зустрів юну жінку, її тіло палало,
Я зустрів одну дівчину, вона дала мені райдугу,
Я зустрів чоловіка, зраненого любов'ю,
Я зустрів чоловіка, зраненого ненавистю,

І проливний, і проливний, і проливний, і проливний,
І проливний дощ скоро вдарить.

А що ти робитимеш, синку малий?
А що ти робитимеш, улюблений мій?
Я збираюся йти, поки дощ не ударив,
Я піду у найглибші, найдрімучіші нетрі,
Де людей так багато, а їх руки порожні,
Де частинки отрути наповнюють води,
Де хатинка в долині зустрічає в'язницю,
А обличчя катів завжди добре приховані;
Там де голод бридкий, а про душі забули,
Там де чорний це колір, а нуль це твій номер,
І я це розкажу, я цим буду жити і дихати,
І відлунням від гір увійду в кожну душу,
І я буду пливти, аж прийдеться тонути,
Та я чутиму пісню іще й не почавши співати —
І проливний, і проливний, і проливний, і проливний,
І проливний дощ скоро вдарить.

Містер Тамбурин

Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
Я не сплю, я не кваплюся, я підожду.
Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
На світанні-дзеленчанні за тобою піду.

І нехай царство розвіялося в дим,
доторком одним,
залишився я ні з чим, але не сплячим.
Невже я утомився, ні, я вічно на ногах,
та темно у домах,
а старі провулки вимерли неначе.

Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
Я не сплю, я не кваплюся, я підожду.
Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
На світанні-дзеленчанні за тобою піду.

Візьми мене у мандри в магічному човні,
вже й очі вдалині, вже й пальці на струні,
вже й ноги ледве ждуть, щоб вирушити в путь я
не баритимусь.

Ходім куди завгодно, я розчинюся в нім,
у танці у своїм, із ритмом із твоїм –
о, я йому коритимусь!

Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
Я не сплю, я не кваплюся, я підожду.
Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
На світанні-дзеленчанні за тобою піду.

Хай почувеш ти кружляння і гойдання й вічний сміх —
це розвага на весь вік, це утеча нас усіх,
але крім небес немає огорожі.

І як почувеш вихори вертких стрибучих рим,
що ціляють в тамбурин, це лиш клоун, Бог із ним,
він за привидом старим все женеться і ніяк
догнать не може.

Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
Я не сплю, я не кваплюся, я підожду.
Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
На світанні-дзеленчанні за тобою піду.

Дай почезнути у нетрях димових кілець ума,
під руїнами всіма, вдалині од зимних мрев,
переляканих дерев, на вітристі береги,
де не з'явиться туги недремна варта.
Танцювать з алмазним небом у розкрилених руках,
силуетом на морях, із майданами піску,
власну пам'ять і судьбу заховавши в глибину,
дай забути про сьогодні аж до завтра.

Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!
Я не сплю, я не кваплюся, я підожду.
Гей, Містер Тамбурин, чувак, заграй мені!

На світанні-дзеленчанні за тобою піду.

Сон Боба Дилана

На захід потяг швидко мчав,
Я ліг і трохи задрімав,
І приснивсь мені сон, повний згадок ясних —
Про мене і друзів найперших моїх.

Вдивляюсь майже зі слізьми
В кімнату, де сиділи ми,
Де ми перейшли стільки всяких штормів,
Сміючись і співаючи до ранкових гудків.

Довкола пічки ночі й дні,
Були розмови і пісні,
Ми нічого не мали, нам хватало цілком,
Жартували й співали про світ за вікном.

Серця простягнуті навстрість —
Ми не збиралися старіть,
Ми гадали, що так тільки жити і варт,
Наші шанси були десь один на мільярд.

Як чути холод і тепло,
Так чули ми добро і зло,
І ніхто з нас подумати навіть не міг —
Наша путь розлетиться на сотні доріг.

Багато днів перегуло,
Багато всякого було,
І багато доріг кожен з друзів пройшов,
І ми більше ніколи не бачились знов.

Я жду, я жду, я жду дарма —
В кімнаті б стрітися з усіма.
Десять тисяч зелених віддав би уमितь —
Тільки б наше життя ми могли воскресить.

Переклад Миколи Байдюка

Боб Ділан

Лауреат Нобелівської премії-2016

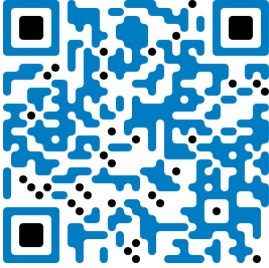
Бібліографічний список

Підготувала: М. Маслова
Редагувала: Т. Пішванова
Комп'ютерна верстка: Г. Мацієвська
Відповідальна за випуск: О. Волкова

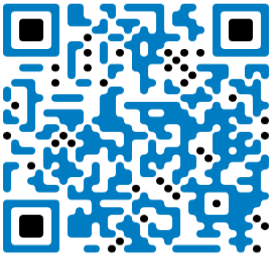
м. Запоріжжя, просп. Соборний, 142
КЗ «ЗОУНБ» ЗОР
Відділ наукової інформації та бібліографії

Телефон: (061) 787-53-57
Ел. пошта: bibliograf.zounb@ukr.net, bibliograf@zounb.zp.ua
Адреса сайту бібліотеки: www.zounb.zp.ua

**facebook.com/
bibliograf.zounb**

**youtube.com/
bibliogrzounb**